

je izdajica nemških koristi ali ka-li. To je resnica, pri nemškutarji pač ne išče nihče zdrave misli, nihče poštenja, nihče omike; te reči so sicer kinč moža, ali nič ne gredó vkup z nemškutarijo, vendar doslej je bila taka nemškutarija še le bolj pri ljudéh nižje vrste doma. Kakor pa je sedaj podoba, sega že v višje kroge in šopiri se že na županjem stolu, vsaj pri tistih, ki stojé v sredi nekaterih naših mest in trgov. To je žalostno znamenje časa, gnjilo sadje na drevesu nemškutarije.

O izvolitvi stanú.

(Odkrita beseda slov. starišem in mladeničem v prevdarek.)

Marsikateremu mladeniču napravi mnogo skrbi izvolitev stanú. Je pa tudi važna doba, ko si mladenič napravi tako rekoč stanovanje, v katerem mu je celo življenje bivati, srečno ali nesrečno. Pozneje si stan spremeniti je dostikrat nemogoče; če je pa tudi mogoče, prinese redkokrat dober sad. Posebno težko si izvoliti pripraven stan je dostikrat mladeničem, ki obiskujejo srednje šole. To vé vsak, ki pozna razmere sedanjega časa. Mislím toraj, da ne bode nepotrebno, nekaj besedi o tej stvari spregovoriti.

Mladini je lastno, staviti si zlate gradove v svoji domišljavi za prihodnjost. Kako se veseli dijak gornje gimnazije one ure, ko more ta zavod častno zapustiti s spričevalom zrelosti za visoke šole v rokah! Ali veselje se temu ali onemu kmalu spremeni v skrb. „Kaj pa zdaj? Kako naprej?“ se vpraša. V svoji nezvedenosti se obrne do pametnih ljudi in jih prosi za svet. Odgovor je navadno: „Bodite to, za kar imate veselje!“ Kaj drugega bi tudi jaz nobenemu ne mogel reči, ko bi me vprašal. Če ima človek veselje za kako reč, bode mu neskončno dobrotljivi Bog dal tudi potrebne darove. Le dve opazki bi še pristavil. Vprašati se še mora: ali pa bom v izvoljenem stanu našel tudi vsakdanji kruh? Akoravno se bode to vprašanje skraja nepotrebno zdelo marsikomu, zato je vendar dostikrat še večje važnosti, kakor prvo: „za kateri stan imam veselje?“ Če v stanu, ki si ga je izvolil, človek ne najde potrebnega kruha, je to pač silno žalostno. In zgodi se resnično včasih kaj takega, če se izvoli stan, ki je prenapolnjen. Ali še na tretjo reč se mora ozirati slovenski dijak pri izvolitvi svojega stanú. Nastane še vprašanje: „V katerem stanu pa še zamorem tudi za blagor in srečo svojega naroda največ storiti?“ Na to stran se je dozdej morebiti najmanj oziralo ali pa se ni sodilo iz pravega stališča.

V novejem času so navstala društva na nasprotni strani, ki morajo vsakemu zavednemu Slovencu oči odpreti in ga prepričati, da nam je posebno delovati za povzdigo narodnega

blagostanja. Skrbeti nam je, da so praktični stanovi: obrtnijski, trgovec in enaki v naših rokah. Naj ne bode nobenega, ki je gimnazijo dovršil, sram se kaj praktičnega v imenovanem pomenu poprijeti, če ima za to veselje. Akoravno nimam veliko upa, da bodo padle te besede kje na rodovitno polje, mi vendar moja notrajnost veleva, da jih zapišem. Celo kmetje so pri nas, ki so dovršili po osem šol, na Češkem jih je bojda veliko, in bral sem o enem amerikanci, ki je bil na prvo kočijaž, pozneje pa je postal predsednik zedinjenih držav. Toraj tiči nečimernosti v ugovoru: Toliko sem se učil in zdaj bi postal to? Marsikateremu je morebiti pozneje žal bilo, da se je udal ugovoru, ki mu ga je navdihnil peklenški rogač.

Če kdo ima štiri razrede srednjih šol za seboj, gre lahko na obrtnijske šole se učiti. Najbolj priporočila vredne se mi zdijo one, ki so za stavbo strojev (Maschinenbauschulen), to pa posebno za to, ker je obiskovalcu pot na vse strani odprta. Ena taka šola je v Dunajskem Novem mestu (začne se 16. septembra). V cellem so štirje letniki ali razredi. V prvi razred se pride po dokončanih treh meščanskih ali pa dokončanih treh srednjih šolah. V drugi razred pa pride vsak, ki je dovršil štiri srednje šole, ali pa če napravi izpit, ta pa ni pretežek. Da zna vsaj nekaj risati, mora pa vsak dokazati. Iz tega je razvidno, kako važno je, da se uči v gimnaziji risanje. Šolnina znaša samo 5 fl. za pol leta, pridni učenci se pa oprostijo. Tudi prostovoljno leto se dovoli po končani šoli. Kdor je šolo dovršil, praktikuje navadno eno leto in dobi že med tem časom lahko kaj plače. Navadno posestniki tovaren pišejo vsako leto gospodu ravnatelju, da jim pošlje izšolane učence. Ščasoma znajo dobiti dobre, celo prav dobre službe po več tisoč goldinarjev letne plače. Druga priporočila vredna šola je šola za tkalinsko obrtnijo na Dunaju (Textilindustrienschule.) Potrebni so štirje razredi srednjih šol ali pa tri meščanske šole. Izšola se v dveh letih, šolnina znaša okoli 14 fl. za pol leta. Dobijo še tudi lahko prav dobre službe v tkalinskih tovarnah.

Za obrtnijske šole mora biti človek praktičnega duha, več v risanju in mora veselje imeti za realne reči: matematiko, fiziko, kemijo.

Iz vsega je razvidno, da je dobro v sedanjem času obrtnijske šole obiskovati za tistega, kateri ima veselje in sposobnost za to. Tudi trgovinske šole so priporočila vredne. Koliko pa imamo naših trgovcev? In vendar se v tem stanu lahko in brez prevelikega truda dobi dober kruh.

Montanistika je tudi vredna, da bi se kdo brigal za njo. Če toraj kateri srednješolec ima veselje za eno izmed popisanih šol, naj se obožuje s pogumom in naj nastopi pot, po kateri

je še dozdej malo ali ni nič Slovencev hodilo. Gospodje ravnatelji imenovanih šol so pripravljene na različna vprašanja odgovoriti tistim, ki imajo resno voljo dotično šolo obiskovati.

Če tedaj kateri mladenič nastopi to pot in ga zraven še sreča milo pogleda, zna še enkrat kedaj na svojo roko začeti na domačih tleh in tako našej zemlji pripomagati do večjega blagostanja.

Prav važno se mi zdi, da Slovenci veliko več pozornosti obrnejo na obrtniške šole, kakor se je dozdej zgodilo. Svitli cesar so jih o svojem času priporočili in Bismarck je rekel letos nemškemu politehniku, ko so se mu poklonili: „Kaj je jurist (sodnik), če se mu služba vzeme? Nič. Vam pa je celi svet odprt, če Vam tudi na enem kraju spodleti“. M. S.

Gospodarske stvari.

Mlado živinče in njegova nadlega.

Kar je mlado, je ljubo, toda ima tudi svoje nadlege in kar je pri tacem še najhuje, je to, da si ne more samo skorej v ničem pomagati. To velja tudi pri mladem živinčetu in pri njem more mu le človek priti na pomoč, sicer pa postane iz nadlege pri živinčetu nadloga pri gospodarji. V tem uši mlade živine niso redke pa tudi ne malo nadležne.

Dajmo torej in pogledjmo, je-li ni pomoči zoper to nadlego! Da se pripomočkov nasvetuje zoper njo veliko, to ve že vsakdo izmed naših bralcev in tudi v naših listih je bilo o tacih že večkrat govorjenje. Čeprav pa torej sodimo, da si naši bralci že vedó pomagati, ako ima njih živinče kedaj tako nadlego — uši, vendar pa mislimo, da jim ustrezemo, vsaj nekaterim, če jim še damo v tem oziru eden ali drugi nasvet, ki ga priporočuje skušnja.

Najležji pripomoček je pa zoper uši pri živini, ako se umiva z jesihom ali cvičem iz sadja in to po vratu in hrbtišču, najmanj dvakrat na dan. Kdor stori to brž, ko zapazi pri živinčetu uši ter ponavlja to par dni zaporedoma, pri njem bode živinče precej, za par dni brez uši in čilo in zdravo, kakor bi jih ne bilo nikoli imelo. Še poznalo se mu ne bode, da je imelo uši. Se ve, da mora biti v tem umivanje s cunjjo in precej močno.

Isto se doseže pa tudi z vodo, v kateri se je kupal krompir. Tako umivanje pa se priporoča še s tem bolj, ker tako vodo imamo hitro pri roki in nas ne stane druga, kakor malo dobre volje in pa pomneža. To se pravi, da ni zadosti, če bereš ta nasvet v našem listu, po tem pa ga tudi hitro pozabiš. To ne sme biti. Kar mi pišemo, to tudi prevdarimo ter si pogledamo moža, ki nam kaj nasvetuje, prav dobro in še le tedaj, ko se prepričamo sami, da na-

svet ni jalov, podamo ga našim bralcem, naj si ga, ako pride njih kdo v tako priložnost, obrne na korist svojo. Tedaj skušnja velja tudi v tem.

Sejmovi. Dne 25. avgusta v Arveži, pri sv. Križi na Murskem polji, v Cmureku, v Središči, v Rogatci, v Laškem trgu, v Slov. Bistrici in v Velenji. Dne 26. avgusta na Bregu, v Ptujci in na Ljubnem. Dne 28. avgusta pri sv. Trojici v slov. gor. in v Svičini. Dne 29. avgusta na Muti, v Poličanah in v Žalci.

Dopisi.

Iz Celja. („Südmark“.) Kakor ravno zvemo, hoče zloglasna „Südmark“ dne 7. in 8. septembra v Celji imeti svoj glavni shod. Namen tega zloglasnega društva je dobro znan po celem Avstriji; kakor nemški „šilverein“ z nemškimi šolami, tako in še ostudnejše hoče „Südmark“ vse ponemčiti. Šilverein hoče nam krasti slovenske otroke in iz njih napraviti nemškutarske janičarje „Südmark“ hoče pa s ptujimi denarji pokupiti slovensko zemljo slovenskih posestnikov in nas na ta židovski način vničiti. Proti šilvereinu varuje nas društvo sv. Cirila in Metoda, proti „Südmark“ pa nas mora varovati naša varčnost in dobro gospodarstvo. Sploh pa v Celji za to društvo ni nobenega pravega mesta; razun nekaterih hujskačev, kakor Rakusch, Schmidl, Walland, Pallos itd., ki Slovencev ne marajo, pač pa njih denar, se nihče ne zmeni za to društvo in tudi pametni Celjani sami ne. Naši vrli posestniki okoli Celja naj s topiči in mnogoštevilnimi kresovi po naših slovenskih gričih posvetijo in pokažejo prenapetim „Südmarkarjem“, da se slovenska posestva ne kupujejo kar tako z judeževimi groši; topiči in kresovi, naj kakor sv. Cirila in Metoda dan naznanjajo, da Slovenec zna braniti svojo zemljo proti ptujim napadom.

Iz Laškega okraja. (Obč. voli tve.) Pri zadnjih občinskih volitvah dne 7. avgusta t. l. so v občini sv. Krištofa, v edni največjih občin Spodnještajarske, zmagali lažiliberalci ali vsaj tem prijazni možaki. Kako se je moglo vendar to izgoditi, vprašal boš dragi bralec, ko je splošno znano, da je imela občina sv. Krištofa dosedaj vseskozi narodno lice, ko je znano, da biva ondí mnogo zavednih kmetov itd. Kriva je tega edino le narodna mlačnost in pa preveliko zaupanje v lastno moč. V obč. zastopu sedeli so sedaj že tri leta sem sami narodnjaki, ter mislili že, da jim ne more nihče več škodovati, da se jim ni treba več bojevati, da bode že tudi zanaprej tako gladko šlo; ali močno so se zmotili. Nasprotniki, akoravno v prav malem številu, spoznali so to malomarnost ter jih na dan volitve napadli čisto nepriprav-